

Zadání pro seminář z předmětu Aktuální problémy MPV- ak. r. 2004/2005

Případ zadržených na Guantanamu

Faktická situace

V roce 1996 Taliban dobyl Kábul a prohlásil dosavadní vládu za sesazenou, ale nikdy se mu nepodařilo vytvořit ústřední vládu. Afghánistán se ocitl v mezinárodní izolaci, protože kromě Saudské Arábie, Pakistánu a Spojených arabských emirátů neuznával žádný stát Taliban jako oficiální afghánskou vládu. V roce 2001 kontroloval Taliban asi 95% země. Znepřátelené frakce byly vytlačeny na sever země, kde se sjednotily do tzv. Severní aliance. Po teroristických útocích v Nairobi a Dáresalámu přičitatelných Al Kajdě, Taliban odmítl vydání vůdce této teroristické organizace Usámu bin Ládina a i nadále podporoval činnost Al Kajdy na svém území (např. v roce 2001 zřídil Usáma bin Ládín na území Afghánistánu tábor pro výcvik teroristů).

Al Kajda jakožto mezinárodní teroristická organizace je entitou postrádající mezinárodní subjektivitu. Bojovníci *Al Kajdy* na území Afghánistánu nejsou součástí pravidelných ozbrojených sil Afghánistánu, jako je tomu u bojovníků Talibanu. Lze je označit za organizované hnutí odporu, jehož příslušníci často infiltrují do talibanských ozbrojených složek.

Teroristické útoky z 11.9. 2001 vyvolaly odpověď mezinárodního společenství. Rada bezpečnosti OSN přijala několik rezolucí podle kapitoly VII Charty OSN (např. rezoluce č. 1368 z 12. září 2001, rezoluce č. 1373 z 28. září 2001), které jsou právně závazné pro členy OSN, a které vyhláší válku proti terorismu. Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1386 (2001), 1390 (2002) a další mohou sloužit jako argument pro mezinárodněprávní základ ozbrojených akcí vedených hlavně USA proti talibanskému vládnímu (povstaleckému) režimu v Afghánistánu. Kromě přímé účasti amerických vojenských sil, USA podporovaly hlavně Severní alianci (financování, vyzbrojení, poradci pro taktiku boje...)

Současně Kongres USA přijal rezoluci pověřující prezidenta Bushe „*použít všechny nezbytné a přiměřené donucující prostředky proti národům(nations), organizacím nebo osobám, kteří plánovali, autorizovali, spáchali nebo napomáhali ke spáchání teroristických útoků..., nebo poskytli útočiště takovýmto organizacím nebo osobám, v souladu s cílem předejít v budoucnu všem činům teroristické povahy namířeným proti USA*¹“ V souladu

---

¹ Use of Military Force, Pub.L.No. 107-40,§2(a),115 Stat.224 (2001)

s touto rezolucí nařídil prezident Bush zahájení bojových operací v Afghánistánu proti *Al-Kajdě* a talibanskému režimu poskytujícímu útočiště teroristickým organizacím.

Tato problematika nastoluje otázku, zda je boj proti terorismu v Afghánistánu tradičním typem ozbrojeného konfliktu, popřípadě jakého (mezinárodního či nemezinárodního) a tudíž zda spadá pod ambit mezinárodního humanitárního práva

V souvislosti s bojovými operacemi zadržely vojenské síly USA více jak 550 osob různé národnosti a posléze je přemístily na námořní vojenskou základnu USA – *Guantanamo Bay, Cuba*. Guantanámo má punc vysoce střeženého vězení. Ovšem tamější životní podmínky zadržených byly podrobeny kritice celou řadou mezinárodních organizací.

Tito zadržení (*detainees*), ačkoli většina z nich byla zadržena mimo přímé bitevní pole a aniž by přímo použili zbraň proti USA či jeho koaličním partnerům, byli prezidentem USA označeni jako „*enemy combatants*“ na základě domněnky úzkých vztahů s teroristickými organizacemi a byl jim odmítnut status válečných zajatců, jehož právní režim je obsažen ve III. Ženevské Úmluvě o zacházení s válečnými zajatci ze dne 12. srpna 1949. Výkonná moc se rozhodla stíhat je za válečné zločiny před vojenskou komisí založenou na základě *Detention, Treatment, and trial of Certain Non-Citizens in the War Against Terrorism*, 66 *fed. Reg.* 57,833 (Nov. 13, 2001). Tato komise je orgánem exekutivy. Může uložit trest smrti a proti jejímu rozhodnutí není možné odvolání k nezávislému soudu. Osobní kompetence se vztahuje pouze na cizince. Občané USA nemohou před takovouto komisí stanout a za obdobné činy jsou souzeni před soudy USA.

Od roku 2002 do června 2004 nebyla většina zadržených obviněna z žádných válečných zločinů. Nebyl jim oficiálně oznámen důvod zadržení a nemohli se procesně nikterak bránit proti přiznanému statusu „*enemy combatants*“. Obhájci lidských práv argumentují zejména porušením lidského práva na spravedlivý proces. Legální status zadržených byl tak po dlouhou dobu v právním vakuu. Poslední dobou americké soudy vyjasňují některé sporné otázky ohledně právního režimu nakládání s těmito zadrženými osobami.

Úkoly: Tématem 3. semináře je právní postavení válečných zajatců v souvislosti s válkou proti terorismu. Jedná se o aktuální, ale z hlediska mezinárodního práva velmi složitou

problematiku. Cílem semináře není postihnout a rozebrat celý případ zacházení se zadrženými na Guanatanamu, ale zaměřit se pouze na určitý aspekt a chtěnou právní argumentaci udržet v mezích interpretace čl. 2, 4, 5 III. Ženevské úmluvy. Ovšem nelze se zabývat jednotlivostmi, které jsou vyňaty z celkového kontextu. Daná problematika musí být nastíněna v hlubších souvislostech, aby došlo k pochopení, v čem tkví podstata celého případu. Na případu Guantanámo jsou z hlediska mezinárodního práva relevantní čtyři okruhy otázek. Na semináři bude věnována pozornost I.okruhu!!!

I. aplikace mezinárodního humanitárního práva

1. Je boj proti terorismu v Afghánistánu mezinárodním ozbrojeným konfliktem?
2. Jaký je právní rozdíl mezi bojovníky Talibanu a bojovníky Al-Kajdy z hlediska mezinárodního humanitárního práva?
3. Požívají bojovníci Talibanu a Al-Kajdy status válečných zajatců podle čl. 4 III. Ženevské úmluvy?

II. vztah humanitárního práva a lidských práv obecně

4. Jaké další lidskoprávní normy chrání zadržené?
5. Otázka aplikace a interpretace čl. 14. Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.
6. Splňují vojenské komise a vojenské tribunály podmínky práva na spravedlivý proces?

III. exetoriální aplikace vnitrostátního právního řádu (právní kvalifikace nájemní smlouvy mezi Kubou a USA z roku 1903)

7. Mají americké soudy jurisdikci rozhodnout o legalitě zadržení?

IV. poměr mezinárodního a vnitrostátního práva

8. Mohou se zadržení dovolat základních práv zaručených jim ústavou USA (jsou normy obsažené v Ženevských úmluvách self-executing) ?

Pohled mezinárodního práva veřejného

1. Humanitární právo

Je částí mezinárodního práva aplikovatelné v situacích ozbrojeného konfliktu. Je velmi úzce provázáno s další samostatnou částí mezinárodního práva – lidskými právy. Lidskoprávní instrumenty jsou primárně určeny k použití v době míru (srov. čl. 4 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech). Jejich vzájemný vztah byl řešen v posudku MSD ve věci právních následků výstavby zdi na obsazeném palestinském území². Dle MSD jsou možné 3 situace: (i) některá práva jsou upravena výlučně humanitárním právem, (ii) některá výlučně právem lidských práv a (iii) některá patří do obou odvětví mezinárodního práva. Mezinárodní soudní dvůr ve věci použití nukleární síly³ označil humanitární právo jako *lex specialis* k mezinárodnímu právu lidských práv (konkrétně se jednalo o Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a právo na život).

Humanitární právo je tvořeno smluvní a obyčejovou normativitou. Smluvní lidskoprávní rámec je znám jako Ženevské právo [*I. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli ze dne 12. srpna 1949, II. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři ze dne 12. srpna 1949, III. Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci ze dne 12. srpna 1949, IV. Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války ze dne 12. srpna 1949, Dodatkový protokol k ženevským úmluvám z 12 srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II)], které poskytuje minimální právní rámec pro ochranu civilistů, válečných zajatců, zadržených osob a dalších skupin obyvatelstva. Rozsah této ochrany je odvislý od právní kvalifikace ozbrojeného konfliktu. Plný rozsah práv a povinností je garantován za situace mezinárodního ozbrojeného konfliktu (čl.2 Úmluv). Na situace nemezinárodního ozbrojeného konfliktu se vztahuje pouze čl. 3 společný všem Ženevským úmluvám a Protokol II. Časový rozsah úmluv je ohraničen faktickou dobou trvání ozbrojeného konfliktu, teritoriální rozsah je omezen na území smluvních stran (srov. čl. 2,3, 6 IV. Ženevské úmluvy). V roce 2003 bylo smluvními stranami Ženevských úmluv 191 států (včetně USA i Afghánistánu). Protokol I měl 161 smluvních*

---

² ICJ. *Legal consequences of the construction of a wall in the occupied Palestinian Territory* (2003)

³ ICJ, *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons* (1996)

stran (USA, Indie, Irán, Irák, Izrael, Japonsko, Pákistán nejsou smluvními stranami). Protokol II měl 156 smluvních stran.

1.1 Mezinárodní x nemezinárodní konflikt

Je nesporné, že jakmile je použita ozbrojená síla mezi minimálně dvěma státy jedná se o mezinárodní ozbrojený konflikt. Nemezinárodní konflikt se může zinternacionalizovat, jestliže (i) jiný stát intervenuje prostřednictvím svých jednotek, nebo jestliže (ii) někteří z účastníků konfliktu jednají jménem jiného státu (*on behalf of that other State*).⁴

Jaká jsou ovšem ona legální kritéria pro určení, kdy se konflikt, který je *prima facie* nemezinárodní, stává mezinárodním? MSD v případě Nikaragua⁵ požadoval splnění testu efektivní kontroly:

[p]articipation, even if preponderant or device, in the financing, organizing, training, supplying and equipping of the contras, the selection of ...targets, and the planning of the whole of its operation, is still insufficient in itself...for the purpose of attributing to the US the acts committed by the contras ... For this conduct to give rise to legal responsibility of the US, it would in principle have to be proved that that State had effective control of the military or paramilitary operations in the course of which the alleged violations were committed

V případě Tadic⁶ odvolací senát požadoval splnění mírnější testu „*overall control*“ :

[I]n the light of the above discussion, the following conclusion may be safely reached. In the case at issue, given that the Bosnian Serb armed forces constituted a "military organization", the control of the FRY authorities over these armed forces required by international law for considering the armed conflict to be international was *overall control* going beyond the mere financing and equipping of such forces and involving also participation in the planning and supervision of military operations. By contrast, international rules do not require that such control should extend to the issuance of specific orders or instructions relating to single military actions, whether or not such actions were contrary to international humanitarian law

---

⁴ Tadic, Appeal Chamber, July 1999, para.84

⁵ Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)

⁶ ICTY, Tadic, Appeal Chamber, July 1999

Z hlediska mezinárodního humanitárního práva je tedy nutné rozlišovat (a) akce spojenců podporující Severní alianci, jako organizovanou ozbrojenou skupinu vykonávající pod odpovědným velením takovou kontrolu nad částí území, která ji umožňuje vést trvalé a koordinované vojenské operace (srov. čl. 1 Protokolu II), jejichž cílem je změna politického režimu Afghánistánu (b) akce proti Talibanu jako *de facto* vlády Afghánistánu, která je odpovědná za nedodržování antiteroristických rezolucí Rady bezpečnosti, (c) akce proti Al Kajdě jako nestátnímu subjektu.

Zde ovšem zůstává celá řada sporných otázek týkajících se zejména odpovědnosti státu za chování soukromých osob. Je chování Al Kajdy přičitatelné Talibanu? Je Al Kajda pod přímou kontrolou Talibanu. Vykonává tedy nad ní Taliban efektivní kontrolu?

1.2. *Kombatanti*

(čl.43 Protokolu I)

1. Ozbrojené síly strany v konfliktu se skládají ze všech organizovaných ozbrojených sil, skupin a jednotek, které jsou pod velením osob odpovědných této straně za jednání svých podřízených, a to i v případech, kdy strana je zastupována vládou nebo orgánem, který protější strana neuznává. Tyto ozbrojené síly budou podléhat vnitřnímu disciplinárnímu systému, který mezi jiným bude prosazovat dodržování norem mezinárodního práva aplikovaných v ozbrojených konfliktech.

2. Příslušníci ozbrojených sil strany v konfliktu (s výjimkou zdravotnického a duchovního personálu, jak o tom hovoří článek 33 Třetí úmluvy) jsou kombatanty, tzn. že mají právo se přímo účastnit nepřátelských akcí.

Příslušníci ozbrojených sil (pravidelných i nepravidelných) aktivně se účastnící nepřátelství jsou tedy kombatanty. Což mimo jiné znamená, že přímé válečné násilí může být vedeno pouze kombatanty a proti kombatantům. Válečné násilí ovšem může být páčáno pouze v dovolených mezích humanitárního práva. Jejich překročení vede ke spáchání válečného zločinu, kterýžto je zločinem podle mezinárodního práva a vyvolává trestní odpovědnost jednotlivce (srov. např. čl. 85 Protokolu I, čl. 129, 130 III. Ženevské úmluvy, status Mezinárodního trestního tribunálu).

- *Kdo a za jaké situace může být obviněn ze spáchání válečného zločinu?*

1.3. „enemy combatant“

Ženevské úmluvy nepodávají legální definici nezákonného kombatanta. Systematickým výkladem lze dovodit, že ten, kdo se účastní nepřátelství, ale nespĺňuje podmínky pro status kombatanta, není beneficiářem práv přiznaných kombatantovi úmluvou. Jedná se o:

1. Civilista, který se účastní boje, je odlišný od kombatantů, protože nejedná na příkaz nadřízeného velitele, který musí být nadán oprávněním sjednat mír. Tento civilista tudíž nepožívá imunitu za činy, které spáchal během boje. Jeho jednání je trestné podle práva okupační mocnosti, což může znamenat jeho postavení před vojenskou komisí. Takto je tomu i v případě vnitrostátního zákonodárství USA (§1(a), 66 Fed. Reg.57,833 (Nov. 16, 2001). Úmluva nic neříká o tom, že civilisté kteří se účastní nepřátelství ztrácejí ochranu podle IV. Ženevské úmluvy. Ztrácejí ochranu pouze v tom smyslu, že se stávají vojenským cílem po dobu jejich účasti v nepřátelství.
2. Jedinec, který je na základě perfidního chování diskvalifikován z privilegovaného postavení válečného zajatce - vyzvědač, sabotér, žoldněř (srov. čl. 5 IV. Ženevské úmluvy, čl. 46,47 Protokolu I)

1.4. status válečných zajatců (tato problematika by měla být hlavní náplní semináře)

Články 2, 4, 5 III. Ženevské úmluvy zakládají právní rámec pro určení, kdo je válečným zajatcem podle této úmluvy. Status válečného zajatce sebou nese určité privilegované postavení, které značně omezuje smluvní strany v diskreci nakládání s takovými osobami.

Otázky:

Interpretace čl. 4 a 5 III. Ženevské úmluvy

Diskuze by měla vycházet z načerpaných poznatků - CRS Report for Congress, *Treatment of „Battlefield Detainees“ in the War on Terrorism*, January 13,2005, str. 23 –38

- *Kdo je válečným zajatcem podle čl.4 III. Ženevské úmluvy?*
- *Presumuje se u bojovníků Talibanu, že spadají pod čl. 4A(1)?*
- *Spadají bojovníci Al Kajdy pod čl. 4A(1)?*
- *Přísluší Al Kajda k jedné straně konfliktu?*
- *Napĺňují bojovníci Al Kajdy kritéria čl.4A(2)?*
- *Interpretace čl. 5 III. Ženevské úmluvy*

Pohled americké exekutivy

Vláda odvozuje své právo držet a kvalifikovat dané osoby na Guantanamu jako „enemy combatants“ na základě vyhlášené války terorismu. Takto podezřelí jednotlivci jsou ohrožením pro národní bezpečnost, a protože právě vláda je primárně zmocněna k úkolu ochránit bezpečnost země, může činit takovéto kroky. Podle názoru administrativy nespadají tyto osoby pod soudní jurisdikci USA a ani nejsou těmto osobám garantována základní ústavní práva USA, jelikož se jedná převážně o cizince, kteří nebyli nikdy rezidenti v USA, byli zadrženi americkými vojenskými silami mimo území USA za činy spáchané mimo území USA a nejsou drženi na území USA.

Podle právní pozice Bushovy administrativy bojovníci Talibanu spadají pod rozsah Ženevských úmluv, ale protože nenaplní znaky válečného zajatce podle čl. 4 III. Ženevské úmluvy, jsou vyloučeni z možnosti získat tento privilegovaný statut. Naopak bojovníci *Al Kajdy* spadají mimo rozsah aplikace Ženevských úmluv, protože *Al Kajda* není státem a tudíž nemůže být smluvní stranou Ženevských úmluv. Důvody pro odmítnutí statutu válečného zajatce mohou být následující:

1. Postavení válečného zajatce sebou nese určitý právní rámec zacházení (srov. např. čl. 17 III. Ženevské úmluvy)
2. Po skončení aktivního nepřátelství je nutná repatriace do Afghánistanu a tím potenciální umožnění páchaní dalších teroristických činů (srov. čl. 118 III. Ženevské úmluvy)
3. Váleční zajatci obvinění z trestných činů mají právo být souzeni před nestranným soudem (právo na spravedlivý proces). Odmítnutím přiznání statusu válečného zajatce se tyto osoby dostávají pod pravomoc vojenských komisí, které je mají právo soudit za porušení zákonů války podle vnitrostátního práva USA. Postup při určování právního statutu zadržovaných osob při ozbrojeném konfliktu je obsahem US Army Regulation (AR)190-8 (viz. příložené dokumenty)

Pohled amerických soudů:

První případ, který se zabýval legalitou zadržení „enemy combatants“ na Guantanamu Bay byl případ *Rasul v. Bush*, 02-CV-0299 (CKK) z 19.2. 2002 (jedná se o případ 1

Australana a 2 Britů. Žalobci požadovali právo návštěv svých rodinných příslušníků na Guantanamu).

District court zamítl žalobu z důvodu nedostatku jurisdikce nad zadrženými v Guantanamo Bay. Soud vycházel z precedenčního případu *Johnson v. Eisentrager*, 339 U.S.763(1950). Eisentrager byl případ německého občana, který byl obviněn americkou vojenskou komisí zasedající v Číně za čin tam spáchaný. Tento podal žalobu k americkým soudům a domáhal se svých práv. Nejvyšší soud USA odmítl svoji jurisdikci z následujících důvodů:

německý vězeň byl (a) nepřátelský cizinec, který (b) nikdy nebyl ani residentem v USA (c) byl zadržen mimo území USA a tam byl držen ve vojenské vazbě, (d) byl tam obviněn armádou (e) za čin tam spáchaný (f) byl po celou dobu uvězněn v Číně.

V případě *Rasul v. Bush* soud argumentoval, že vojenská základna není teritorium USA. USA si pouze pronajaly kus země v jiném státě za účelem provozování námořní vojenské základny, nikoliv pro výkon svrchovaných práv nad jednotlivci. Guantanamo Bay je pouhým vojenským vězením a nemůže se zde dojít k exteritoriální aplikaci legislativy USA.

Obdobné rozhodnutí následovalo v případě *Al Odah v. US*, kde soud řekl: „ Cizí entita bez majetku či přítomnosti na území USA nemá žádná ústavní práva.“

Poté několik případů směřovalo k odvolacímu soudu. Nejvyšší soud vydal dne 28.6. 2004 ve věci *Rasul v. Bush* průlomové rozhodnutí, když přiznal jurisdikci amerických soudů nad zadrženými v Guantanamu:

Held: United States courts have jurisdiction to consider challenges to the legality of the detention of foreign nationals captured abroad in connection with hostilities and incarcerated at Guantanamo Bay. Pp. 4–17. (a) The District Court has jurisdiction to hear petitioners’ habeas challenges under 28 U. S. C. §2241, which authorizes district courts, “within their respective jurisdictions,” to entertain habeas applications by persons claiming to be held “in custody in violation of the . . . laws . . . of the United States,” §§2241(a), (c)(3). Such jurisdiction extends to aliens held in a territory over which the United States exercises plenary and exclusive jurisdiction, but not “ultimate sovereignty.” Pp. 4–16. (1)

Nejvyšší soud USA tak odmítl analogii k případu Eisentrager. Základem pro exteritoriální jurisdikci USA je nájemní smlouva mezi USA a Kubou z roku 1907 (viz.přiložené dokumenty):

Argumenty:

- Jelikož se jedná o nájem na dobu neurčitou a je v diskreci USA, a protože je nesporné, že USA vykonává již po dlouho dobu kontrolu nad Guantanamo Bay, USA rozšířily „implikovanou ochranu“ na dané území.
- Americké úřady plně kontrolují Guantanamo Bay a jejich akty požívají imunity z kubánského práva.
- Nejsou zde žádné zásadní případy, kdy by Kuba zasahovala do implementace amerického systému justice na Guantanamo.
- Sama kubánská vláda obvinila USA z porušování lidských práv zadržovaných na Guantanamo Bay.

Vzápětí (7. července) Ministerstvo obrany vydalo příkaz k vytvoření vojenského tribunálu – Combatant Status Review tribunal (CSRT) s pravomocí přezkoumat status každého zadrženého na Guantanámu. Jedná se o první oficiální dokument, který definuje, kdo je „enemy combatant“:

[T]he term „enemy combatant“ shall mean an individual who was part of or supporting Taliban or Al Kajda forces, or associated force that are Engaged in hostilities against the US or its coalition partners. This includes any person who has committed a belligerent act or has directly supported hostilities in aid of enemy armed forces.

Zatím posledním významným soudním rozhodnutím je rozhodnutí z 31. ledna 2005 (Civil Action No. 02-299, etc.: In Re: Guantanamo Detainee Cases, Memorandum Opinion Issued January 31, 2005 by Judge Joyce H. Green). Soud zde potvrdil svoji jurisdikci nad zadrženými v Guantanámu a to, že se na ně vztahují ústavní práva USA. Shledal, že CRST jsou neústavní, protože porušují pátý dodatek ústavy USA. Dále tento soud konstatoval, že Taliban, kteří nebyli výslovně vyloučeni z aplikace čl. 4 III. Ženevské Úmluvy na základě čl. 5 téže úmluvy, se mohou této úmluvy dovolat. Jinými slovy, že III. Ženevská úmluva vytváří self-executing režim.

Povinná literatura:

- 1) CRS Report for Congress, *Treatment of „Battlefield Detainees“ in the War on Terrorism*, January 13, 2005, str 23–38
<http://www.fas.org/irp/crs/RL31367.pdf#search='Treatment%20of%20Battlefield%20Detainees%20in%20the%20war%20on%20terrorism%202005>
- 2) Potočný, M., Ondřej, J., *Mezinárodní právo veřejné, Zvláštní část, 4., doplněné a rozšířené vydání*, C.H. Beck, Praha, 2003, str.417-422

Dokumenty:

- 1) Ženevské úmluvy z 12. srpna 1949 a jejich dodatkové protokoly
- 2) Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

PŘILOŽENÉ DOKUMENTY

I. právo na spravedlivý proces

Key aspects of the right to fair trial are essential to respecting human rights while countering terrorism, including in states of emergency. All systems have stressed the fundamental importance of the presumption of innocence. In addition, all systems have expressed deep concern about the trial of civilians before military and other special tribunals.

Presumption of innocence and other rights

*United Nations*⁷

Although article 14 of the Covenant is not listed as non-derogable under article 4, the Human Rights Committee (in General Comment No. 29) has concluded that certain aspects of article 14 are obligatory, even in states of emergency:

[T]he category of peremptory norms extends beyond the list of non-derogable provisions as given in article 4, paragraph 2. States parties may in no circumstances invoke article 4 of the Covenant as justification for acting in violation of humanitarian law or peremptory norms of international law, for instance by ... deviating from fundamental principles of fair trial, including the presumption of innocence.

[...]

---

⁷Digest of Jurisprudence of the UN and Regional Organisations on the Protection of Human Rights While Countering Terrorism_ <http://www.unhchr.ch/html/menu6/2/digest.doc>

Safeguards related to derogation, as embodied in article 4 of the Covenant, are based on the principles of legality and the rule of law inherent in the Covenant as a whole. As certain elements of the right to a fair trial are explicitly guaranteed under international humanitarian law during armed conflict, the Committee finds no justification for derogation from these guarantees during other emergency situations. The Committee is of the opinion that the principles of legality and the rule of law require that fundamental requirements of fair trial must be respected during a state of emergency. Only a court of law may try and convict a person for a criminal offence. The presumption of innocence must be respected.

--General Comment No. 29, CCPR/C/21/Rev.1/Add.11, paras. 11, 16 (2001). See also General Comment No. 13 (on article 14 of the Covenant

I. 1. Army Regulation 190-8

Tribunals

a. In accordance with Article 5, GPW, if any doubt arises as to whether a person, having committed a belligerent act and been taken into custody by the US Armed Forces, belongs to any of the categories enumerated in Article 4, GPW, such persons shall enjoy the protection of the present Convention until such time as their status has been determined by a competent tribunal.

b. A competent tribunal shall determine the status of any person not appearing to be entitled to prisoner of war status who has committed a belligerent act or has engaged in hostile activities in aid of enemy armed forces, and who asserts that he or she is entitled to treatment as a prisoner of war, or concerning whom any doubt of a like nature exists.

c. A competent tribunal shall be composed of three commissioned officers, one of whom must be of a field grade. The senior officer shall serve as President of the Tribunal. Another non-voting officer, preferably an officer in the Judge Advocate General Corps, shall serve as the recorder.

d. The convening authority shall be a commander exercising general courts-martial convening authority.

e. Procedures.

(1) Members of the Tribunal and the recorder shall be sworn. The recorder shall be sworn first by the President of the Tribunal. The recorder will then administer the oath to all voting members of the Tribunal to include the President.

(2) A written record shall be made of proceedings.

(3) Proceedings shall be open except for deliberation and voting by the members and testimony or other matters which would compromise security if held in the open.

(4) Persons whose status is to be determined shall be advised of their rights at the beginning of their hearings.

(5) Persons whose status is to be determined shall be allowed to attend all open sessions and will be provided with an interpreter if necessary.

(6) Persons whose status is to be determined shall be allowed to call witnesses if reasonably available, and to question those witnesses called by the Tribunal. Witnesses shall not be considered reasonably available if, as determined by their commanders, their presence at a hearing would affect combat or support operations. In these cases, written statements, preferably sworn, may be submitted and considered as evidence.

(7) Persons whose status is to be determined have a right to testify or otherwise address the Tribunal.

(8) Persons whose status is to be determined may not be compelled to testify before the Tribunal.

(9) Following the hearing of testimony and the review of documents and other evidence, the Tribunal shall determine the status of the subject of the proceeding in closed session by majority vote. Preponderance of evidence shall be the standard used in reaching this determination.

(10) A written report of the tribunal decision is completed in each case. Possible board determinations are:

(a) EPW.

(b) Recommended RP, entitled to EPW protections, who should be considered for certification as a medical, religious, or volunteer aid society RP.

(c) Innocent civilian who should be immediately returned to his home or released.

(d) Civilian Internee who for reasons of operational security, or probable cause incident to criminal investigation, should be detained.

f. The recorder shall prepare the record of the Tribunal within three work days of the announcement of the tribunal's decision. The record will then be forwarded to the first Staff Judge Advocate in the internment facility's chain of command.

g. Persons who have been determined by a competent tribunal not to be entitled to prisoner of war status may not be executed, imprisoned, or otherwise penalized without further proceedings to determine what acts they have committed and what penalty should be imposed. The record of every Tribunal proceeding resulting in a determination denying EPW status shall be reviewed for legal sufficiency when the record is received at the office of the Staff Judge Advocate for the convening authority.

II. Nájemní smlouva mezi Kubou a USA

1903 Lease Agreement

http://wikisource.org/wiki/United_States_-_Cuban_Agreements_and_Treaty_of_1934

ARTICLE I

The Republic of Cuba hereby leases to the United States, for the time required for the purposes of coaling and naval stations, the following described areas of land and water situated in the Island of Cuba: ....

ARTICLE II

The grant of the foregoing Article shall include the right to use and occupy the waters adjacent to said areas of land and water, and to improve and deepen the entrances thereto and the anchorages therein, and generally to do any and all things necessary to fit the premises for use as coaling or naval stations only, and for no other purpose.

Vessels engaged in the Cuban trade shall have free passage through the waters included within this grant.

ARTICLE III

While on the one hand the United states recognizes the continuance of the ultimate sovereignty of the Republic of Cuba over the above described areas of land and water, on the other hand the Republic of Cuba consents that during the period of the occupation by the United states of said areas under the terms of this agreement the United states shall exercise complete jurisdiction and control over and within said areas with the right to acquire (under conditions to be hereafter agreed upon by the two Governments) for the public purposes of the United States any land or other property therein by purchase or by exercise of eminent domain with full compensation to the owners thereof.